Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjunde avdelningen)

den 2 juni 2022*

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Delgivning av rättegångshandlingar och andra handlingar – Förordning (EG) nr 1393/2007 – Artikel 5 – Översättning av handlingar – Sökanden ska stå för översättningskostnaderna – Begreppet ’sökanden’ – Den domstol som har att avgöra målet ska på eget initiativ delge intervenienterna i målet rättegångshandlingarna”

I mål C-196/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunalul Ilfov (Överdomstolen i Ilfov, Rumänien) genom beslut av den 4 februari 2021, som inkom till domstolen den 26 mars 2021, i målet

SR

mot

EW,

ytterligare deltagare i rättegången:

FB,

CX,

IK,

meddelar

DOMSTOLEN (sjunde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J. Passer samt domarna N. Wahl och M.L. Arastey Sahún (referent),

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

* Rättegångsspråk: rumänska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– EW, genom S. Dumitrescu, avocată,

– Rumäniens regering, genom E. Gane, L.-E. Baţagoi och A. Wellman, samtliga i egenskap av ombud,

– Frankrikes regering, genom A.-L. Desjonquères och N. Vincent, båda i egenskap av ombud,

– Ungerns regering, genom Z. Biró-Tóth och M.Z. Fehér, båda i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom A. Biolan och S. Noë, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (”delgivning av handlingar”) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 (EUT L 324, 2007, s. 79).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan SR och EW angående upplösning av deras äktenskap genom ömsesidig överenskommelse, samt tillerkännande och utövande av föräldraansvar för deras underåriga barn.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Skälen 2–4 i förordning nr 1393/2007 har följande lydelse:

”(2) En väl fungerande inre marknad kräver att man förbättrar och påskyndar översändandet av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur för delgivning mellan medlemsstaterna.

(3) Rådet upprättade genom en akt av den 26 maj 1997 en konvention om delgivning i Europeiska unionens medlemsstater av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur och rekommenderade medlemsstaterna att anta konventionen i enlighet med sina respektive konstitutionella bestämmelser. Konventionen har inte trätt i kraft. Kontinuitet i resultaten av förhandlingarna om ingående av konventionen bör säkerställas.

(4) Rådet antog den 29 maj 2000 förordning (EG) nr 1348/2000 om delgivning i medlemsstaterna av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur [(EGT L 160, 2000, s. 37)]. Innehållet i den förordningen grundar sig huvudsakligen på konventionen.”

4 Artikel 2 i denna förordning har följande lydelse:

”1. Varje medlemsstat ska utse tjänstemän, myndigheter eller andra personer, nedan kallade ’sändande organ’, med behörighet att översända handlingar i mål och ärenden som ska delges i en annan medlemsstat.

2. Varje medlemsstat ska utse tjänstemän, myndigheter eller andra personer, nedan kallade ’mottagande organ’, med behörighet att ta emot handlingar i mål och ärenden från en annan medlemsstat.

…”

5 I artikel 5 i denna förordning anges följande:

”1. Det sändande organ till vilket sökanden överlämnar en handling för översändande ska upplysa sökanden om att adressaten kan vägra att ta emot handlingen om den inte är avfattad på något av de språk som avses i artikel 8.

2. Sökanden ska stå för alla översättningskostnader innan handlingen översänds, om inte annat följer av ett eventuellt senare beslut av domstol eller behörig myndighet om ersättningsskyldighet för sådana kostnader.”

6 I artikel 8.1 i samma förordning föreskrivs följande:

”Det mottagande organet ska med användande av standardformuläret i bilaga II upplysa adressaten om att denne har rätt att vägra att ta emot den handling som ska delges, antingen vid delgivningstillfället eller genom att inom en vecka återsända handlingen till det mottagande organet, om den inte är avfattad på eller åtföljd av en översättning till något av följande språk:

a) ett språk som adressaten förstår, eller

b) den mottagande medlemsstatens officiella språk eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där delgivningen ska ske.”

Rumänsk rätt

7 I artikel 61 i Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (lag nr 134/2010 om civilprocessen) (nedan kallad civilprocesslagen) av den 1 juli 2010 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr 247 av den 10 april 2015) föreskrivs följande:

”1. Var och en som har intresse av att få saken prövad får intervenera i ett mål mellan de ursprungliga parterna.

…

3. Interventionen är av tredjepartskaraktär när den enbart syftar till att stödja endera partens försvar.”

8 Artikel 64 i denna lag har följande lydelse:

”1. Domstolen ska till parterna översända interventionsansökan och kopior av de handlingar som bifogats denna.

2. Efter att ha hört intervenienten och parterna ska domstolen, genom ett motiverat beslut, fastställa huruvida interventionen i princip kan tas upp till sakprövning.

…”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

9 SR och EW är mor respektive far till ett underårigt barn.

10 Vid en tidpunkt som inte angetts i beslutet om hänskjutande ingav SR och EW var för sig en ansökan till Judecătoria Buftea (Förstainstansdomstolen i Buftea, Rumänien) om upplösning av deras äktenskap och om tillerkännande av föräldraansvaret för deras barn och fastställande av villkoren för utövandet av detta ansvar.

11 I dom av den 4 juli 2016 upplöste denna domstol äktenskapet mellan SR och EW genom ömsesidig överenskommelse. Denna domstol slog även fast att barnet skulle bo hos modern, och beslutade att föräldraansvaret skulle utövas gemensamt av båda föräldrarna. Den säkerställde härvid upprätthållandet av de personliga banden mellan fadern och barnet i enlighet med ett umgängesprogram. Nämnda domstol förpliktade dessutom EW att betala underhållsbidrag till barnet.

12 EW och SR överklagade var för sig denna dom till den hänskjutande domstolen, Tribunalul Ilfov (Regionala domstolen i Ilfov, Rumänien).

13 EW har i första hand yrkat att nämnda dom ska upphävas på grund av bristande behörighet och, i andra hand, att beslutet delvis ska ändras i den delen det avser barnets hemvist och betalning av underhållsbidrag för barnet.

14 SR har yrkat att hon ensam ska tillerkännas föräldraansvaret, att det besöksprogram som upprättats till förmån för EW ska upphävas, att det underhållsbidrag som fastställts för EW ska ändras och att det ska göras en ny fördelning av rättegångskostnaderna.

15 Den 5 juli 2018 ansökte FB, CX och IK, vilka är barnets bror, syster respektive farfar, om att få intervenera till stöd för EW. Dessa intervenienter är bosatta i Frankrike.

16 I beslut av den 15 september 2020 fastställde den hänskjutande domstolen, i syfte att avgöra huruvida interventionsansökningarna kunde tas upp till sakprövning, att SR och EW var skyldiga att delge FB, CX och IK en fransk översättning av den hänskjutande domstolens inkallelse, i enlighet med bestämmelserna i förordning nr 1393/2007.

17 SR och EW vägrade att betala kostnaderna för den franska översättningen av dessa rättegångshandlingar, eftersom de ansåg att den hänskjutande domstolen skulle stå för kostnaden härför. SR och EW har gjort gällande att den hänskjutande domstolen ska betraktas som ”sökanden” i enlighet med artikel 5.2 i förordning nr 1393/2007.

18 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende påpekat att begreppet ”sökanden”, i den mening som avses i artikel 5 i förordning nr 1393/2007, inte kan avse en domstol. En domstol kan nämligen endast agera i egenskap av sändande organ, i den mening som avses i artikel 2.1 i förordningen, eller i egenskap av mottagande organ, i den mening som avses i artikel 2.2 i samma förordning. I förevarande fall agerar den hänskjutande domstolen i egenskap av sändande organ med behörighet att översända handlingar i mål och ärenden som ska delges i en annan medlemsstat, nämligen Frankrike.

19 Det framgår av artikel 5.1 i nämnda förordning att det är uppenbart att begreppen ”sökande” eller ”adressaten” inte omfattas av tillämpningsområdet för begreppen ”sändande organ” eller ”mottagande organ”. Eftersom den hänskjutande domstolen i det nationella målet utgör det sändande organet kan den således inte anses vara sökande.

20 Enligt den hänskjutande domstolen är sökanden, i den mening som avses i förordning nr 1393/2007, den person som har ingett ansökan och som har intresse av att delgivning sker i enlighet med denna förordning, så att domstolsförfarandet kan fullbordas. I förevarande fall är detta SR och EW, eftersom var och en av dessa parter har överklagat till den hänskjutande domstolen och således i princip har ett intresse av att överklagandeförfarandet fullbordas.

21 Under dessa omständigheter beslutade Tribunalul Ilfov (regionala domstolen i Ilfov) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till EU-domstolen:

”När det rättsliga organet beslutar och fastställer att intervenienterna ska kallas i ett tvistemål, är då ’sökanden’, i den mening som avses i artikel 5 i förordning (EG) nr 1393/2007, det rättsliga organ i medlemsstaten som beslutar att intervenienterna eller parten i målet vid det rättsliga organet ska kallas till nämnda rättsliga organ?”

Prövning av tolkningsfrågan

Upptagande till prövning

22 Den rumänska regeringen anser att begäran om förhandsavgörande inte kan tas upp till sakprövning, eftersom den hänskjutande domstolens beskrivning av de faktiska omständigheterna inte gör det möjligt att få klarhet i huruvida frågan om det finns ett behov av att översätta rättegångshandlingen, och därmed om vem som ska bära kostnaderna härför, konkret uppkommer i det nationella målet.

23 Närmare bestämt har den hänskjutande domstolen inte angett om intervenienterna redan delgetts inkallelserna eller om de har vägrat att ta emot dessa på grund av att de inte varit avfattade på ett språk som de förstår eller kan förväntas förstå. Om så inte är fallet är den hänskjutande domstolens fråga hypotetisk och kan följaktligen inte tas upp till sakprövning.

24 Den rumänska regeringen har anfört att domstolen redan har haft tillfälle att slå fast att det av artikel 5.1 i förordning nr 1393/2007 följer att det sändande organet ska upplysa sökanden om risken för att adressaten eventuellt kan vägra att ta emot en handling som inte är avfattad på något av de språk som avses i artikel 8 i denna förordning. Enligt domen av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 35), är det emellertid upp till sökanden att avgöra om denne vill översätta handlingen i fråga, varvid denne även måste stå för kostnaderna, i enlighet med artikel 5.2 i förordningen.

25 I detta avseende finns det anledning att erinra om att det av domstolens fasta praxis följer att nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten presumeras vara relevanta, att dessa frågor ställs mot bakgrund av den beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen på eget ansvar har lämnat och vars riktighet det inte ankommer på EU-domstolen att pröva. En begäran från en nationell domstol kan bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (dom av den 21 december 2021, Euro Box Promotion m.fl., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 och C-840/19, EU:C:2021:1034, punkt 139 och där angiven rättspraxis).

26 Den samarbetsanda som ska råda i förhållandet mellan nationella domstolar och EU-domstolen i ett mål om förhandsavgörande innebär dessutom att den omständigheten, att den hänskjutande domstolen inte har fastställt vissa relevanta omständigheter, inte nödvändigtvis leder till att begäran om förhandsavgörande ska avvisas, om EU-domstolen, trots dessa brister, med beaktande av de uppgifter som framgår av handlingarna i målet anser sig kunna ge ett användbart svar till den hänskjutande domstolen (dom av den 2 april 2020, Reliantco Investments och Reliantco Investments Limassol Sucursala Bucureşti, C-500/18, EU:C:2020:264, punkt 42 och där angiven rättspraxis).

27 I förevarande fall förfogar domstolen över tillräckligt mycket information för att kunna lämna ett användbart svar till den nationella domstolen. Det ska nämligen påpekas att det av de skriftliga synpunkter som EW har lämnat in till domstolen framgår att den hänskjutande domstolen redan under 2019 delgivit intervenienterna rättegångshandlingar som dessa, i enlighet med förordning nr 1393/2007, vägrade att ta emot med motiveringen att handlingarna var upprättade på rumänska. Eftersom de inte behärskade detta språk begärde de att få handlingarna översatta till franska.

28 Dessa faktiska omständigheter som EW har redogjort för gör det således möjligt att, i den mån det behövs, komplettera de faktiska omständigheter som den hänskjutande domstolen har redogjort för och därigenom stödja presumtionen att den ställda frågan är relevant, vilket utesluter att frågan kan anses vara hypotetisk.

29 Mot denna bakgrund kan begäran om förhandsavgörande tas upp till prövning.

Prövning i sak

30 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 5.2 i förordning nr 1393/2007 ska tolkas så, att en domstol som förordnar om översändande av rättegångshandlingar till tredje man som har ansökt om att få intervenera i målet ska anses vara ”sökanden” i den mening som avses i denna bestämmelse.

31 Det ska inledningsvis erinras om att sökanden, enligt denna bestämmelse, ska stå för alla översättningskostnader innan handlingen översänds, om inte annat följer av ett eventuellt senare beslut av domstol eller behörig myndighet om ersättningsskyldighet för sådana kostnader.

32 Domstolen konstaterar i detta avseende att förordning nr 1393/2007 inte innehåller någon definition av begreppet ”sökande”.

33 I brist på en sådan definition ska det göras en tolkning av artikel 5.2 i förordning nr 1393/2007 mot bakgrund av dess sammanhang och de mål som eftersträvas i denna förordning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 28, och, analogt, vad gäller förordning nr 1348/2000, dom av den 8 maj 2008, Weiss und Partner, C-14/07, EU:C:2008:264, punkt 45). Även förberedelsearbetet inför antagandet av en unionsrättsbestämmelse kan ge relevanta upplysningar om tolkningen av densamma (dom av den 10 december 2018, Wightman m.fl., C-621/18, EU:C:2018:999, punkt 47 och där angiven rättspraxis).

34 Vad för det första gäller den kontextuella och historiska tolkningen av artikel 5.2 i denna förordning, konstaterar domstolen att det i själva ordalydelsen i denna bestämmelse görs en åtskillnad mellan å ena sidan sökanden, som ska stå för alla översättningskostnader innan handlingen översänds, och å andra sidan den domstol eller behöriga myndighet i ursprungsmedlemsstaten som kan fatta ett eventuellt senare beslut om ersättningsskyldighet för sådana kostnader.

35 Denna åtskillnad mellan sökanden och den nationella domstol vid vilken talan har väckts framgår även av EU-domstolens praxis avseende förordning nr 1393/2007, särskilt domen av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus (C-519/13, EU:C:2015:603, punkterna 41–43), i vilken domstolen underströk dels att det ankommer på den enskilda nationella domstolen i den sändande medlemsstaten att avgöra frågor av denna natur, då de ställer sökanden och den person som ska delges mot varandra, dels att nämnda domstol kommer att behöva säkerställa att de berörda parternas, det vill säga sökandens och mottagarens, rättigheter skyddas på ett balanserat sätt.

36 En liknande åtskillnad följer av beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat (C-384/14, EU:C:2016:316, punkt 75), i vilket domstolen undersökte möjligheten att den domstol som handlägger målet, innan det att delgivningsförfarandet inleds, ska göra en första preliminär bedömning av adressatens språkkunskaper i syfte att, med sökandens samtycke, fastställa om en översättning av handlingen behövs eller inte.

37 Det ska även påpekas att det i artikel 5.1 i förordning nr 1393/2007 görs en åtskillnad som är likvärdig med den som avses i punkt 34 i förevarande dom, varvid det däri föreskrivs att det sändande organet kan upplysa sökanden om att adressaten kan vägra att ta emot den översända handlingen om den inte är avfattad på något av de språk som anges i artikel 8 i förordningen. De sändande organen utgörs nämligen, enligt artikel 2.1 i förordningen, av tjänstemän, myndigheter eller andra personer med behörighet att översända handlingar i mål och ärenden som ska delges i en annan medlemsstat. Det framgår av beslutet om hänskjutande att den hänskjutande domstolen i förevarande fall agerar i egenskap av sändande organ.

38 Det framgår dessutom av skäl 4 i förordning nr 1393/2007 att förordning nr 1348/2000, upphävd genom den förstnämnda förordningen, i huvudsak grundade sig på den konvention som upprättats på grundval av artikel K 3 i Fördraget om Europeiska unionen, om delgivning i Europeiska unionens medlemsstater av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, vilken rådet upprättade genom en akt av den 26 maj 1997 (EGT C 261, 1997, s. 1).

39 Den förklarande rapporten till denna konvention (EGT C 261, 1997, s. 26), som är relevant för tolkningen av förordning nr 1393/2007 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 november 2015, Tecom Mican och Arias Domínguez, C-223/14, EU:C:2015:744, punkt 40, och, analogt, vad gäller förordning nr 1348/2000, dom av den 8 maj 2008, Weiss und Partner, C-14/07, EU:C:2008:264, punkt 53), talar för en tolkning av artikel 5.2 i förordning nr 1393/2007 enligt vilken kostnaderna för översättningen av en handling inte kan åligga den domstol som har att avgöra målet.

40 I kommentaren till artikel 5.2 i nämnda konvention, vars lydelse i huvudsak är identisk med den i artikel 5.2 i förordning nr 1393/2007, och som återfinns i den ovannämnda förklarande rapporten, anges nämligen att ”termen ’sökande’ i samtliga fall avser den part som önskar få handlingen översänd. Den kan således inte avse domstolen”.

41 Under dessa omständigheter följer det av en kontextuell och historisk tolkning av artikel 5.2 i förordning nr 1393/2007 att när en domstol förordnar om översändande av rättegångshandlingar till tredje man som ansöker om att få intervenera i målet, kan denna domstol inte anses vara ”sökanden” i den mening som avses i denna bestämmelse, vad gäller övertagande av eventuella översättningskostnader innan dessa handlingar översänds.

42 För det andra stöds detta konstaterande av en teleologisk tolkning av förordning nr 1393/2007.

43 Domstolen har nämligen redan haft tillfälle att precisera, vad gäller syftena med förordning nr 1393/2007, att denna förordning, såsom framgår av skäl 2 däri, syftar till att fastställa ett system för delgivning inom unionen av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, för att uppnå en väl fungerande inre marknad. I syfte att effektivisera och påskynda de rättsliga förfarandena och säkerställa en god rättskipning, inrättades sålunda genom nämnda förordning principen om direkt översändning av rättegångshandlingar och andra handlingar mellan medlemsstaterna, vilket får till följd att förfarandena förenklas och påskyndas (dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkterna 29 och 30 och där angiven rättspraxis, och beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkterna 47 och 48).

44 Med detta sagt har domstolen även slagit fast att förordning nr 1393/2007 ska tolkas på så sätt att den, i varje konkret fall, ska garantera en god balans mellan sökandens och adressatens intressen, genom att förena snabbhet och effektivitet vid översändande av rättegångshandlingar med kravet att säkerställa ett adekvat skydd av adressatens rätt till försvar (dom av den 16 september 2015, Alpha Bank Cyprus, C-519/13, EU:C:2015:603, punkt 33 och där angiven rättspraxis, och beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkt 51).

45 Domstolen påpekade dessutom att det är viktigt, för det första, att den berörda handlingen är avfattad på ett språk som handlingens adressat förstår, så att han eller hon faktiskt ska kunna utnyttja sin rätt till försvar. För det andra ska sökanden inte behöva bära de negativa följderna av att motparten tredskas och på ett uppenbart oskäligt sätt vägrar att ta emot en handling som inte översatts, när det har fastställts att adressaten förstår det språk på vilket handlingen är avfattad.

Det ankommer således på den domstol som handlägger målet i den sändande medlemsstaten att på bästa sätt ta till vara båda parternas intressen, genom att pröva alla relevanta uppgifter och bevis som konkret bevisar adressatens språkkunskaper (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 28 april 2016, Alta Realitat, C-384/14, EU:C:2016:316, punkterna 78 och 79).

46 En tolkning enligt vilken den domstol vid vilken talan väckts i ursprungsmedlemsstaten ska anses vara sökande, i den mening som avses i artikel 5.2 i förordning nr 1393/2007, skulle dessutom strida mot denna domstols skyldighet att garantera en god balans mellan sökandens och adressatens intressen. Iakttagandet av en sådan skyldighet innebär nämligen med nödvändighet att den myndighet som ska iaktta den ska vara opartisk i förhållande till sökandens och adressatens intressen. Av detta följer att myndigheten inte ska kunna förväxlas med en av de berörda parterna, nämligen sökanden.

47 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande: Artikel 5.2 i förordning nr 1393/2007 ska tolkas så, att en domstol som förordnar om översändande av rättegångshandlingar till tredje man som har ansökt om att få intervenera i målet inte ska anses vara ”sökanden” i den mening som avses i denna bestämmelse.

Rättegångskostnader

48 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjunde avdelningen) följande:

Artikel 5.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (”delgivning av handlingar”) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 ska tolkas så, att en domstol som förordnar om översändande av rättegångshandlingar till tredje man som har ansökt om att få intervenera i målet inte ska anses vara ”sökanden” i den mening som avses i denna bestämmelse.

Underskrifter